

⁴⁰⁹ Videri potest Ben. XIV. *de syn. dioeces.* l. 5 cap. 5 n. 4, ubi refert monita S. C. Ep. et Reg. 9. Jan. 1601: „Ne locorum Ordinarii, quibus jus hoc reservandorum casuum competit, pluribus, quam opus sit, reservationibus subditis aut confessariis . . . sint onerosi, monentur omnes, ut paucos eosque tantum, quos ad christianam disciplinam retinendam, animarumque sibi creditarum salutem pro cuiusvis dioecesis statu et qualitate necessario reservandos esse judicaverint, reservent.“

26. Nov. 1602: „Sed ne locorum Ordinarii, ad quos casuum reservatio spectat, ea in re modum excedant, S. Congr. illos rursus magnopere admonendos censet, ut non passim, sed quum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum et graviorum criminum absolutionem sibi reservent . . . ne alioqui, sacramenti poenitentiae ministrorum coarctata potestate, sanctae matris Ecclesiae pia menti contrarius effectus subsequatur. Prohibet etiam, ne sibi superflue reservent casus in Bulla die Coenae Domini legi consueta contentos, neque alios Sedi Apostolicae (specialiter) reservados.“

Similiter in literis encyclicis ejusdem diei haec habentur: „Praecipue vero haec monenda censet S. Congregatio, ut videant ipsi Ordinarii, ne illos casus promiscue reservent, quibus annexa est excommunicatio major, a jure imposita, cujus absolutio nemini reservata sit, nisi forte propter frequens scandalum, aut aliam necessariam causam aliqui ejusmodi casus nominatim reservandi viderentur; neque casus, in quibus absolutio, nisi cum restitutione vel executione eorum, ad quae poenitentes tenentur, non confertur; neque illos, qui etsi mortale peccatum inducant, circa res tamen parvi momenti versantur, et frequenter inter idiotas evenire solent, uti damni dati, et similibus; in peccatis etiam carnalibus reservandis multa utantur circumspectione propter periculum scandalorum in iis maxime personis, in quas ob accessum ad confessarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios suspicionis aliquid cadere possit.“

Quare etiam anno 1661, quum querelae fierent de quadam nimia reservatione, S. Congr. 29. Jan. jussit, ceteris casibus deletis, ad summum decem aut duodecim graviora crimina reservari.

§ 2.

De casuum reservatorum absolutione.

⁴¹⁰ I. A casibus reservatis absolvere possunt *ordinaria* potestate: 1) qui reservationem statuit, atque ejus in munere successores; 2) eorum Superiores: — delegata autem potestate ii, qui a reservante, ejusve successore aut Superiore specialem facultatem obtinuerunt.

II. Episcopi eorumque delegati possunt communi jure absolvere 1) omnes poenitentes a casibus papalibus *occultis*, exceptis iis, qui *speciali* modo R. Pontifici reservantur: v. Trid. sess. 24 *de ref.* cap. 6 „*Liceat*“ et Const. Pii IX. „*Apostolicae Sedis*“; 2) secundum communem doctrinam in ipsa lege ecclesiastica nixam hucusque etiam poenitentes ab adeundo Pontifice R. impeditos a casibus papalibus *omnibus*, sive occultis sive publicis: v. S. Alph. l. 7 n. 84, Corp. jur. can. cap. „*Eos qui*“ 22 *de sent. excomm.* in 6: de quo tamen *nunc* cf. quae hinc n. V. notantur.

Si vero aut Episcopi aliquid amplius possunt, aut alii in casibus papalibus aliquid valent, id repetendum est ex speciali facultate a S. Sede data.

III. Reservatio cessat non solum 1) legitima confessione et absolutione ab eo, qui sive ordinariam sive delegatam potestatem habet collatam, sed plerumque etiam 2) confessione invalida apud legitimum

Superiorem facta, si modo peccata reservata manifestata sint; 3) confessione, quam absolutio valida per legitimum Superiorem secuta est, etsi ex inculpabili oblivione peccatum reservatum est omissum. Cf. S. Alph. n. 597.

IV. Reservatio in articulo mortis cessat, ita ut a quolibet confessario absolutio legitime dari queat. Attamen si non peccatum solum reservatum erat, sed censura reservata imposita, onus *postea coram* legitimo Superiore comparandi, si aegrotus convaleuit, facilius restat.

V. Extra articulum vel periculum mortis etiam aliquando absolutionem dare potest alius confessarius ei, qui casus quidem reservados habeat, sed Superiorem adire nequeat, videlicet aliter si normam hucusque communem, aliter si normam a S. Officio die 23. Junii 1886 propositam spectemus.

1. Si enim antiquam legem in *Corpore juris* indicatam respicimus, ex communi doctrinâ haec valent: a) qui impeditus est *longissimo tempore sive perpetuo* (5 annos et ultra), absolvitur ab inferiore sine ullo onere; b) qui impeditus est *longo* tempore (a 6 mensibus usque ad 5 annos) absolvitur quidem, sed cum onere, sese postea, cessante impedimento, sistendi Superiori; c) qui impeditus est brevi tantum tempore, a casibus reservatis nunquam absolvitur, at si necessitas urget recipiendae sacramentalis absolutionis, absolvi potest ab aliis peccatis, ita ut etiam reservata peccata indirecte deleantur, manente tamen reservatione aut etiam censurâ.

2. Si respicimus normam a S. Officio nunc datam: a) nunquam extra mortis articulum datur absolutio sine onere Romam recurrenti; b) verum, si necessitas declinandi infamiam aliudve grave damnum instat, cum onere isto et sub poena reincidentiae dari potest vera adeoque directa absolutio per quemlibet confessarium a casibus Papalibus quibuslibet etiam specialiter reservatis; neque distinctio inter longissimi, longi, brevis temporis impedimenta locum amplius habet. En verba ipsius decreti:

„Quaesitum est ab hac S. Congr^{ae} R^{ae} et Univ. Inquisitionis:

I. Utrum tuto adhuc teneri posset sententia docens ad Episcopum aut ad quemlibet sacerdotem approbatum devolvi absolutionem casuum et censurarum etiam speciali modo Papae reservatorum, quando poenitens versatur in impossibilitate personaliter adeundi S. Sedem?

II. Quatenus negative, utrum recurrendum sit saltem per litteras ad E^{mum} S^{ae} Poenitentiariae Praefectum pro omnibus casibus Papae reservatis, nisi Episcopus habeat speciale indultum, (praeterquam in articulo mortis), ad obtinendum absolvendi facultatem?

Fer. IV. die 23. Junii 1886. E^{mi} ac Rev^{mi} Patres Cardinales in rebus fidei Generales Inquisitores, suprascriptis dubiis mature perpensis, respondendum esse censuerunt:

Ad I. Attenta praxi S^{ae} Poenitentiariae praesertim ab edita Constitutione Apostolica s. m. Pii IX., quae incipit „*Apostolicae Sedis*“, *Negative*.

Ad II: *Affirmative*; at in casibus vere urgentioribus, in quibus absolutio differri nequeat absque periculo gravis scandali vel infamiae, super quo confessariorum conscientia oneratur, dari posse absolutionem, injunctis de jure injungendis, a censuris etiam speciali modo Summo Pontifici reservatis, sub poena tamen reincidentiae in easdem censuras, nisi saltem infra mensem per epistolam et per medium confessarii absolutus recurrat ad S. Sedem.“

Fer. IV. die 30. Junii 1886. Sanctissimus resolutionem EE. PP. approbavit et confirmavit.

Josephus Mancini, S. R. et U. Inquis. Notarius.

(Loco † sig.)

411 Explicatio. Nota ad I.: Etsi regulares a R. Pontifice delegatam potestatem absolvendi accipiunt, tamen — ut jam supra notavi — ipsis Summis Pontificibus disponentibus, non possunt absolvere a casibus, quos Ordinarii sibi reservarunt, nisi ab his eam potestatem acceperint.

Ad II. 1. Tridentinum praeter Episcopum ipsum nominat ejus vicarium *specialiter deputandum*; quod jam communi interpretatione (v. S. Alph. l. 7 n. 93) et consuetudine sic intelligitur, ut Episcopus id possit committere, cui voluerit, etiam generali delegatione, ita ut solum specialiter nominari debeat haec facultas, sed necesse non sit, in singulis casibus ad Episcopum recurrere.

2. Quid possint praelati regulares circa absolutionem suorum subditorum, vide postea, quando de censuris agetur.

3. Privilegio speciali per facultates *quinquennales* vel *triennales* Episcopi, praecipue in dissitis regionibus, non raro accipiunt ampliorem facultatem in casibus speciali modo Romano Pontifici reservatis. Num vero accedat facultas subdelegandi et quo sensu, nimirum utrum generaliter, an pro singulis casibus specialiter tantum, ex instrumento privilegiorum colligendum est.

Olim regulares etiam privilegio *perpetuo* poterant absolvere a casibus R. Pontifici ordinario modo reservatis: quae privilegia per Constitutionem Pii IX „*Apostolicae Sedis*“ abrogata sunt. Nihilominus privilegia *ad certum tempus*, si quae erant, remanserunt integra, atque ejusmodi facultates etiam regularibus facilius iterum conceduntur. Sed quum in iis privilegiis nulla existat inter diversos ordines communicatio, unusquisque videre debet, quid per speciale privilegium possit.

412 Ad III. 1. Legitimus Superior hic intelligitur etiam ille, qui a Superiore legitime deputatus erat ad absolvendum a casibus reservatis.

2. Ratio cur, approbante S. Alph., etiam sacrilega confessio, si modo rite declaratum fuerit peccatum reservatum, reservationem auferat, haec est, quia Superior de hoc peccato legitime judicavit eique poenitentiam injunxit. Quare id etiam omnino dici debet, poenitentiam pro tali peccato injunctam, etsi confessio fuerit nulla vel sacrilega, omnino praestandam esse.

Quod de sacrilega confessione reservationem auferente dictum est, speciem quandam exceptionis patitur in jubilaeo. Videlicet confessio sacrilega non sufficit, ut aliquis vi jubilaei a *reservatione* peccatorum et censurarum solvatur. Nam tum conceditur poenitenti favor eligendi quemlibet confessarium, a quo absolvi possit a casibus reservatis, at solummodo eo fine,

ut poenitens lucretur indulgentiam jubilaei: quare qui seriam voluntatem praestandi opera pro indulgentia praescripta non habet — quam utique non habet, qui sacrilege confitetur — illo favore uti nullatenus potest. Cf. hac de re, quae dicuntur postea de „*indulgentiis et jubilaeo*“.

3. Auferri autem reservationem etiam quacunque confessione, *utique valida*, apud legitimum Superiorem ejusve delegatum peracta, etsi inculpabili oblivione omissum fuerit peccatum reservatum, ita ut postea *quilibet* confessarius id directe absolvere possit, a multis negatur, neque sane improbabiler; imo *probabilius* videtur utique negandum esse, siquidem Superior de ipsa causa reservata nullatenus cognovit neque ullam satisfactionem imposuit. Nihilominus quum S. Alph. alteram opinionem etiam pro satis probabili habeat, non est, cur eam practice amplecti non possimus: interna autem ratio haec potissimum affertur, quia Superior, quum confessionem exciperet, poenitentemque ceteroquin absolutione dignum reperiret, censeatur omne onus omneque vinculum ab illo auferre voluisse, quod potuerit; potuit autem saltem *reservationem* peccati ab eo auferre. In jubilaeo id extra omne dubium est relate ad eum, qui opera ad lucrandum jubilaicum perfecit: quo facto jus acquisivit ad usum eorum favorum, qui jubilaicum comitabantur et quibus ipse indigebat; quare postea favorem inceptum complere potest (cf. infra *de jubilaeo*).

Ad IV. 1. In articulo igitur mortis simplex reservatio omnino cessat, neque poenitenti imponendum ullum onus est pro hypothese, quod convalescat — nisi forte satisfactio et reparatio alteri debet praestari. Quando vero de censuris reservatis agitur, obligationem postea, si convalescit, comparandi coram Superiore imponi debere ab eo, qui alias potestate ab illa censura absolvendi destitutus est, exponitur postea *de censuris*.

2. Id quidem concedere debemus, licere simplici confessario poenitentem in periculo mortis positum *pro tunc* ab omnibus censuris absolvi, etsi adsit vel facile vocari possit ipse Superior. At quando pro casu reconvalescentiae onus coram Superiore comparandi imponendum est, *expedit*, rem statim cum Superiore componi.

Ad V. Norma nunc a S. Officio proposita clara est. Haec non distinguit inter casus cum censura et sine censura reservatos: eamque sequi saltem licet ubique jam nunc statim, ulteriore promulgatione non exspectata, in *omnibus* casibus *papalibus*, imo in dies magis videtur communis lex evadere.

[Quamquam penes S. Pontificem est, novae legis promulgatione legem antiquam, etiam in corpore juris contentam, abrogare, non putavi hoc loco penitus suppressenda esse, quae secundum antiquam legem theologi hucusque docuerunt:

1. Multi auctores hoc discrimen statuunt inter peccatum simpliciter reservatum et censuram reservatam, ut in priore casu *directa* absolutio *numquam*, in posteriore vero occurrente impedimento longissimi longive temporis dari possit. At merito Mazzotta l. c. cap. 3 § 1 et § 2 putat, distinctionem illam necessariam non esse, neque eludi constitutiones sive Trid. Conc. sive SS. Pontificum, qui solum mortis articulum afferant, in quo liceat absolvi: nam 1) hoc fieri etiam, quando sermo sit de censuris reservatis, et nihilominus jus commune et communem doctrinam dare faculta-

tem impeditos absolvendi; 2) onus cessante impedimento coram Superiore comparendi utique imponendum esse, nisi impedimentum censetur perpetuum. Illud autem est discrimen inter directam absolutionem et solam indirectam, quod qui solum indirecte absolutus est, non possit, prout libuerit, ad S. Communionem vel Missae celebrationem accedere, saltem si censura obstrictus manet, sed tantum, quando in singulis casibus urget *necessitas* celebrandi aut communicandi: nam quando de peccato sine censura reservato agitur, sunt qui putent, licere quoties *libuerit* ad S. Communionem vel Missae celebrationem accedere, si impossibilitas habendi directam absolutionem permanserit.

2. Onus illud comparendi coram Superiore sine dubio sub peccato gravi obligat: imo si de censura agitur, a qua aliquis cum onere postea Superiori se sistendi absolutus est, haec obligatio urgebat et urget sub poena in eandem censuram recidendi.

414 3. Quum impossibilitas comparendi coram Episcopo non facile adeo diuturna vel perpetua sit: facultas tum ab episcopalibus casibus, tum a papalibus absolvendi plerumque ordinariis confessariis non aliter inesse constabat, nisi ut imponere deberent poenitenti onus postea sese Episcopo sistendi. Exceptio aliqua in censuris Romano Pontifici speciali modo reservatis observabatur. Nam si quis occulte talem censuram incurrerat, et diu quidem, sed non perpetuo impeditus ab itinere Romano, praeterea instantaneum impedimentum habebat, quominus Episcopum adiret, sed simul necessitatem quaerendi statim absolutionem; videbatur a confessario ordinario vere absolvi posse, imposito tantum onere, ut postea se sisteret R. Pontifici vel cum eo causam componeret. Inutiliter enim ad Episcopum dirigitur, quando ille etiam obligationem causam cum R. Pontifice componendi imponere debet; neque illud onus videtur adesse, ut *ter* idem peccatum manifestetur.

4. Impedimentum, propter quod absolutio dari posset ab eo, qui per se facultatem non habet, intelligebant impedimentum personaliter Superiore adest; nam 1) per literas Superiorem adire obligationem saltem communiter non esse: S. Alph. l. 7 n. 89; 2) neque obligatio est adire aliquem, qui speciali *privilegio* absolvendi a reservatis munitus sit: S. Alph. ibidem.

Quando tamen dicitur obligatio adest R. Pontificem, intellige S. Poenitentiarium seu Cardinalem Poenitentiarium Majorem, siquidem hoc tribunal in causis fori conscientiae per modum perpetui muneris fungitur vice Pontificis, qui ipse personaliter omnes excipere neque consuevit, neque potest.

Attamen etiam quando necesse non est, *expediebat et expedit*, ut per literas negotium componatur, aut ut poenitens ad confessarium privilegiatum dirigatur, siquidem hoc modo onus illud postea coram Superiore comparendi, quod alioquin in poenitente saepe remanet, penitus aufertur. Atque propterea caritatis officium est, quod plerumque confessarius poenitenti praestare debet, ut, occurrente casu vel censura reservata, confessarius sibi potestatem absolvendi a legitimo Superiore petat.

415 5. Praestat autem hic ordinem illorum recensere, qui secundum S. Alph. pro impeditis, vel perpetuo impeditis habeantur, quominus Romano Pontificem adire possint, l. 7 n. 88, vid. ii, qui aut 1) sui juris non sunt in suscipiendo itinere Romano, 2) qui ob paupertatem impensis ferendis impares sunt, aut 3) viribus debiles ac propterea labori illi ferendo impares. Et quamquam propter mutatas condiciones itinerandi non plane eadem impedimenta pro justa causa haberi possunt, quae justa censebantur prioribus

illis temporibus, tamen ex illis quilibet facile colliget, quando etiam nunc justum impedimentum adesse censi debeat. A S. Alph. igitur — cf. etiam Mazzotta *de poenit.* q. 3 c. 3 § 1; Thesaur. *de poen. eccl.* p. 1 c. 24 — pro perpetuo impeditis habentur sequentes, si modo eorum conditio per quinquennium saltem eadem mansura est:

1) Filii familias; 2) regulares (excepto excessu criminis enormi); 3) senes septuagenarii vel sexagenarii; 4) servi; 5) pauperes, nisi assueti sint mendicando vitam vagabundam ducere; 6) carceribus damnati et similes; 7) infirmi et debiles; 8) curam obstricti sive publici muneris sive alendae familiae, quae sine gravi detrimento alieno deponi nequeat; 9) mulieres, nisi in speciali casu expresse contra mulieres statuatur reservata censura, ut in violatione clausurae, quo in casu semper recursus haberi debebat per literas ad S. Pontificem; 10) impuberes; „denique, quicumque iter arripere nequeunt sine gravi damno spirituali vel temporali suo vel suorum.“]

VI. Quando autem aliquis propter instantaneam necessitatem atque impedimentum non diuturnum absolutione indiget, *antea* haec defendi poterant: 1) poenitens, quum directe a peccato reservato absolvi nequeat, summo jure non tenetur *illud* peccatum confiteri, nisi confessarius ex justa causa interrogaverit; 2) *debet* vero alia peccata gravia, si quae commisit, integre confiteri, si necessitas sumendae S. Eucharistiae urget, aut si utcumque ex gravi causa confessionem facere vult; 3) si vero nullum peccatum grave praeter reservatum commisit, tenetur, si absolvi vult aut propter defectum perfectae contritionis absolvi debet, materiam aptam, i. e. peccatum veniale aut peccatum grave praeteritae vitae, clavibus subicere; 4) quodsi ipsi de perfecta contritione satis constat, in necessitate *atque solummodo in necessitate*, ommissa omni confessione, ad S. Eucharistiam accedere potest. S. Alph. l. 6 n. 585.

Nunc vero brevis regula haec observanda est: Poenitens, quum directe quidem, quamquam cum onere recurrendi ad tribunal Romanum, absolvi possit a censuris et a peccatis, *omnia peccata statim confiteri debet.*

Appendix.

Quid juris sit relate ad regulares in casibus reservatis, praestat hic uno conspectu exhibere.

Clem. VIII. decreto a S. Congregatione, ipso jubente, ad omnes ordines regularium transmissio 26. Maji 1593 haec statuit (v. illud decr. in Bullar. Romano inter Constit. Urbani VIII. Const. 28):

1. Ut nemo ex regularium Superioribus, *nisi accedat post maturam discussionem consensus Capituli generalis, aut resp. provincialis*, sibi reservet peccata, nisi sequentia aut aliquot eorum:

- 1) Veneficia, incantationes, sortilegia.
- 2) Apostasia a religione, sive habitu dimisso sive retento, quando eo pervenit, ut extra septa monasterii seu conventus fiat egressio.
- 3) Nocturna ac furtiva e monasterio seu conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta.
- 4) Proprietas contra votum paupertatis, quae est peccatum mortale.
- 5) Juramentum falsum in iudicio regulari seu legitimo.
- 6) Procuratio, auxilium seu consilium ad abortum faciendum post animatum foetum, etiam effectu non secuto.
- 7) Falsificatio manus aut sigilli officialium monasterii aut conventus.
- 8) Furtum de rebus monasterii seu conventus in ea quantitate, quae sit peccatum mortale.

- 9) Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.
 10) Occisio aut vulneratio, seu gravis percussio cujusque personae.
 11) Malitiosum impedimentum aut retardatio, aut aperitio literarum a Superioribus ad inferiores, et ab inferioribus ad Superiores.

2. „Non liceat Superioribus regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte ac¹ proprio motu id ab iis petierint.“²

⁴¹⁷ 3. „Superiores in singulis domibus deputent duos, tres aut plures confessarios pro subditorum numero majore vel minore; iique sint docti, prudentes, charitate praediti, qui a non reservatis eos absolvant, et quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse imprimis confessarius judicaverit.“

Imo, ut in Bullario legere est l. c., „Sanctitas sua deinceps declaravit et declarat, ut si hujusmodi regularium confessariis casus alicujus reservati facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus confessarii *illa vice* poenitentes regulares, etiam non obtenta a Superiore facultate, absolvere.“

At nequaquam inde sequitur, Superiorem nunquam legitime facultatem absolvendi a reservatis denegare posse, aut confessarium, si Superior id denegaverit, semper tuto absolvere posse. Nam si relapsus, externa peccandi occasio, damnum alienum, maxime communitatis etc., occurrerit, obligatio esse potest pro poenitente ipsum Superiorem adeundi: quare in ejusmodi circumstantiis confessarius, facultate non obtenta, absolvere non potest. Quod bene exponit Pawels *de casibus reservatis* p. I n. 506 et sq. Hinc necesse non erit recurrere ad concessionem ab ipso Clem. VIII. vivae vocis oraculo Societati Jesu datam, ne iudicium a reservatis absolvendi absolute confessariis relinquatur, sed liceat interdum Superiori pro ratione sui officii hujusmodi facultatem denegare³; neque essentialis mutatio facta est ex eo, quod Urb. VIII. *omnia* vivae vocis oracula a se suisque praedecessoribus unquam data revocavit. Cf. etiam Busenb. et Lacr. l. 6. p. 2 n. 1599 VI., Suarez *de relig.* tr. 4 l. 8 c. 5 n. 10.

Insuper Clemens VIII., postquam § 3 omnem usum notitiae sacramentalis ad externam gubernationem illicitum prorsus esse declaravit, Superioribus hanc facultatem inesse dicit:

4. „Licebit tamen Superioribus determinare poenitentias graves quibusdam peccatis etiam non reservatis a confessariis imponendas³, quae subditos ab iisdem perpetrandis cohibere possint.“

¹ Plerique scriptores referunt verba „aut proprio motu“, ut Lacroix, Tamb., Ballerini etc.: sed Bullarium Rom. habet „ac“, ita etiam Pawels, qui non omittit notare, sensum esse diversum, siquidem „sponte“ etiam illi accedere possunt, qui per Superiorem ad id permoti fuerint.

² Si quae singularis dispensatio ab aliqua parte hujus Constitutionis facta est, id ipsi cujuslibet ordinis socii videre debent: id solum observo, ea, quae vivae vocis oraculis innuntur, non posse valere, nisi data sint post revocationem horum oraculorum ab Urbano VIII. 20. Dec. 1631 Const. „*Alias felic. record.*“ factam.

³ Fuerunt, qui putarent, Superiorem posse etiam in aliis casibus, i. e. nondum per se in ordine reservatis, excommunicationem sibi reservatam infligere, ut Suarez *de relig.* tr. 8 l. 2 cap. 18 in fine n. 17, Castropal. *de poenit.* punct. 15 § 1 n. 6: at S. Congr. Ep. et Reg. 7. Julii 1617 contrarium statuit. Cf. Ben. XIV. *de syn. dioeces.* l. 5 cap. 5 n. 5.

5. Adde postremo decretum S. C. Ep. et Reg. 16. Aug. 1866, die 17. ejusdem approbatum et confirmatum a Pio IX., quo ad propositum dubium de temperandis constitutionibus Clementis VIII. et Urb. VIII. sancitum est: „Serventur decreta Clementis VIII., Urbani VIII., ita tamen, ut in (praefatis) *parvis communitatibus* Superiores omnino debeant deputare habitualiter unum confessarium ex religiosis proprii ordinis, qui facultatem habeat absolvendi a casibus et censuris in ordine reservatis.“

Casuum illorum reservatorum explicationem v. Pawels l. c. Migne *curs. theol.* t. 18, Castrop. tract. 23 punct. 15 § 2 et § 3, Tamb. l. c., Lacroix l. 6 p. 2 n. 1600 et 1668 sqq.

Caput II.

De confessarii potestatis atque muneris essentialis exercitio.

Cfr. hac de re S. Alph. *praxis confess.*; Reuter *Neoconfessarius* p. I; Gaume *Manuel des confesseurs*; Lacroix l. 6 p. 2 n. 1699 sq.; Tamb. *meth. conf.* l. 3; Tappehorn *Verwaltung des Buss sacramentes*; similiter diversos scriptores de theologia pastorali, ut Gassner, Schuech, Benger etc.

Essentiale munus, quod confessarius in confessionibus excipiendis⁴¹⁸ exercet, *judicis* officium est. Alia officia, quae in poenitentiae sacramento administrando occurrunt, officia *accessoria* vocari possunt, non quod sint levioris momenti — imo maximi momenti sunt —: sed quia ad iudicis munus rite exercendum disponunt atque ad illud tandem diriguntur. Etsi enim sacramentum ejusque essentialis fructus iudiciali absolute percipitur: confessarius tamen, nisi alia officia, quae accessoria vocamus, attendet, satis steriliter munus suum exercebit, atque abundantiore fructu, quem fideles in sacro tribunali haurire possunt, illos destituet; imo ne ipso quidem iudicis munere rite fungi potest.

Sed de his infra tractaturi sumus.

Porro iudicis est: causam recognoscere; meritum rei ad sententiam recte ferendam, seu poenitentis dispositionem, inquirere; sententiam dicere.

§ 1.

De causa recognoscenda.

Confessarius in hac causa, quae agitur inter Deum et hominem peccatorem, quodammodo medius inter utrumque constituitur, atque sicut ad peccatorem juvandum Deoque reconciliandum adlaborare debet, ita etiam divinum jus protegere divinaeque justitiae ordine sartum tectum servare debet. Itaque imprimis curandum ei est, ut, quae divino jure statuta sunt circa confessionem eamque integram, impleantur.

I. Confessarius opportuna interrogatione supplere debet, si prudenter iudicat, a poenitente quaedam dictu vel cognitu necessaria omitti. Lacr. n. 1745.